

Kvinnens plass

En jentes sannsynlighet for å velge fulltidsarbeid som voksen avhenger i stor grad av oppvekstmiljøet.

Jeg var heldig og fikk vokse opp like ved besteforeldrene mine. Det var mest kos, men også en klar forventning om å hjelpe til. Jeg måtte hjelpe farmor med å vaske i huset, mens mine brødre måtte hjelpe farfar med å sage ved. Jeg kan huske at denne arbeidsdelingen var litt sår for meg: Mens brødrene mine kunne nyte luften av nysaget ved, sto jeg i stanken av Jif og toalett. Heldigvis fikk vi ihvertfall likt betalt.

De fleste av oss kan nok fortelle slike historier, om hvordan man i oppveksten ble forskjellsbehandlet på bakgrunn av kjønn. Og mange kjenner seg nok også litt truffet når de leser dette – kanskje fordi de har gitt sønnen som plikt å klippe plenen, mens datteren må legge sammen klesvasken.

En etterhvert stor forskningslitteratur viser hvordan jenter og gutter stadig møter forskjellige krav og forventninger. I en ny studie sammen med Venke Furre Haaland, Kjetil Telle og Mark Votruba undersøker jeg om denne forskjellsbehandlingen på bakgrunn av kjønn spiller noen rolle for hvordan jenter og gutter senere velger å tilpasse seg på arbeidsmarkedet. Analysen ser på alle kvinner og menn i Norge født mellom 1960 og 1974.

Blant disse er 83 prosent av mennene, mens kun 52 prosent av kvinnene, fulltidsarbeidende ved alder 35 år. Vi undersøker i hvilken grad denne forskjellen kan forklares med oppvekstmiljøet; spesielt er vi interessert i om kjennetegn ved familien og lokalsamfunnet påvirker jentene og guttene forskjellig. Studien benytter regresjonsanalyse og kontrollerer for en rekke faktorer som kan gjøre at kvinner og menn velger forskjellig i arbeidslivet, men som ikke kan skyldes påvirkning i oppvekstmiljøet.

Analysen viser at en jentes sannsynlighet for å velge fulltidsarbeid som voksen er svært avhengig av hvilken familie jenta ble født inn i; slik er det ikke for gutten.

Spesielt ser vi at jenter som vokste opp med mødre som

Jenter som vokste opp med mødre som arbeidet hjemme velger i mye mindre grad å jobbe fulltid som voksen, sammenlignet med jenter som vokste opp med mødre som arbeidet ute. Foto: iStock

Fredagskronikken Mari Rege

Forskningen

Hvem: Mari Rege (UiS), Venke Furre Haaland (UiS), Kjetil Telle (SSB) og Mark Votruba (Case Western Reserve University)

Hva: «The Intergenerational Transfer of the Gender Gap in Labor Force Participation»

Hvor: CESifo working paper No. 4489.

Studien er finansiert av Norges forskningsråds VAM-program og benytter registerdata fra Statistisk sentralbyrå.

arbeidet hjemme, i mye mindre grad velger å jobbe fulltid som voksen, sammenlignet med jenter som vokste opp med mødre som arbeidet ute.

Vi ser også at jenter som vokste opp med foreldre med lav utdanning, i mye mindre grad velger fulltidsarbeid som voksne, sammenlignet med jenter med foreldre med høyere utdanning.

En jentes sannsynlighet for å velge fulltidsarbeid som voksen er også svært avhengig av hvilket lokalsamfunn jenta vokste opp i; slik er det ikke for gutten. Spesielt ser vi at jenter som vokste opp i et lokalsamfunn med mange mødre som arbeidet hjemme, i mye mindre grad

arbeider fulltid som voksen, sammenlignet med jenter som vokste opp i lokalsamfunn hvor mødre hadde en sterkere tilknytning til arbeidslivet.

Vi ser også at jenter som vokste opp i lokalsamfunn med stor andel KrF-velgere, har betydelig lavere sannsynlighet for å være fulltidsarbeidende som voksen, sammenlignet med jenter som vokste opp i lokalsamfunn med lavere andel KrF-velgere.

Det oppsiktsvekkende med disse resultatene er at kun en håndfull kjennetegn knyttet til familie og oppvekstmiljø spiller en stor rolle for om jenta blir fulltidsarbeidende, mens de spiller nesten ingen rolle for gutten. Dette kan være en del av forklaringen på de store kjønnsforskjellene i fulltidsarbeid.

Analysen viser at blant kvinner og menn som har vokst opp i mer likestilte familier og lokalsamfunn, er kjønnsforskjellen i fulltidsarbeid kun en fjerdedel av kjønnsforskjellen blant kvinner og menn som har vokst opp i mindre likestilte familier og lokalsamfunn.

Resultatene våre er i overensstemmelse med en hypotese om at tradisjonelle kjønnsrollemøn-

Tradisjonelle kjønnsrollemønstre innlært fra barndommen kan forklare noe av kjønnsforskjellene vi ser i fulltidsarbeid i dag

stre innlært fra barndommen kan forklare noe av kjønnsforskjellene vi ser i fulltidsarbeid i dag. Samtidig er det viktig å understreke at analysen ikke viser en årsakssammenheng mellom oppvekstmiljø og fulltidsarbeid. Selv om analysen kontrollerer for en rekke bakgrunnsvariabler, kan det finnes andre ikke-observerbare faktorer som kvinner og menn responderer forskjellig på, og som ikke kan knyttes til oppvekstmiljøet.

Selvsagt er det fra naturens side forskjell på gutter og jenter som også vil påvirke deres valg i arbeidsmarkedet. Utgangspunktet for vår studie var å undersøke i hvilken grad oppvekstmiljøet forsterker de forskjellene som allerede finnes fra naturens side.

Analysen tyder på at forskjellsbehandling på bakgrunn av kjønn i oppveksten kan forklare en stor del av kjønnsforskjellen vi ser i fulltidsarbeid i dag.

Mari Rege, professor i økonomi, Handelshøgskolen ved UiS og ESOP ved UiO

Se flere innlegg
Side28-29

Fredagskronikken

Alexander Cappelen

Bård Harstad

Ola Kvaløy

Katrine Løken

Simen Markussen

Mari Rege

Karen Helene Ulltveit-Moe

Debattansvarlig: Sverre Strandhagen **Telefon:** 22 00 13 93 **Epost:** debatt@dn.no **Telefaks:** 22 00 11 10

Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn inklusive mellomrom **Underinnlegg/replikk:** Maks 1500 tegn (ca. 250 ord) **Legg ved portrettfoto.**

Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær varsom-plakaten. Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere. Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter. Debattinnlegg honoreres ikke.